

Список використаних джерел

1. Бондаренко І.П. Антологія японської класичної поезії: Танка ренга (VIII-XV ст.). – Київ: Факт, 2004. – 887 с.;
2. Барт Р. Две критики // Барт Р. Избранные работы: Семиотика. Поэтика. – М.: Прогрес, Универс, 1994. – 262 с.;
3. Боронина И.А. Девять ступеней вака: Японские поэты об искусстве поэзии. – М.: Наука, 2006. – 425 с.;
4. Глушкина А.Е. Буддизм и ранняя японская поэзия // Индийская культура и буддизм. М., 1972. – 282 с.;
5. Горегляд В.Н. Ки-но Цураюки. – М., 1983;
6. Горегляд В.Н. Японская литература VIII–XVI вв. – СПб., 1997. – 409 с.;
7. Краснова Л. До проблеми аналізу та інтерпретації художнього твору. – Дрогобич, 1997. – С. 84–85.;
8. Кин Д. Японская литература XVII–XIX столетий. – М., 1978.;
9. Конрад Н.И. Японская литература в образцах и очерках (Репринтное издание). – М., 1991. – 459 с.;

10. Лисевич И.С. Литературная мысль Китая на рубеже древности и средних веков. М., 1979.;
11. Тысяча журавлей: Антология японской классической литературы VIII–XIX вв. / Пер. с яп. – СПб.: Азбука-классика, 2004. – 992 с.;
12. Earl M., Hiroko O., Morrell R.E. The Princeton companion to classical Japanese literature. – Princeton: Princeton University press. – 521 p.;
13. Keene D. Japanese literature: An introduction for Western readers. – Tokyo: Tuttle publishing, 1977. – 114 p.;
14. Konishi J.A. History of Japanese Literature. – Vol. 1: The Archaic and Ancient Ages. – Princeton (New Jersey), 1984.;
15. Shuichi K. A history of Japanese literature: The first thousand years, 1979. – 317 p.;
16. Wixted J. T. Chinese influences on the Kokinshū Prefaces. – Boston: Cheng and Tsui Company, 1996. – 400 p.;
17. 杨伯峻, 浅谈《诗经》, 中国古代文化史讲座, 广西师范大学出版社, 2003年.

Надійшла до редколегії 31.08.12

Н. Нечасва, асп.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ КИТАЙСКОЙ ПОЭТИКИ В ПРЕДИСЛОВИИ КИ-НО ЦУРАЮКИ К "КОКИН-ВАКА-СЮ"

В данной статье рассматриваются особенности адаптации китайской поэтики в процессе формирования и развития японской литературной мысли на примере предисловия Ки-но Цураюки к "Кокин-вака-сю".

N. Nechayeva, PhD Candidate

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

THEORETICAL BASE OF CHINESE POETRY IN THE PREFACE TO "KOKIN-WAKA-SHU" BY KI-NO TSURAYUKI

The article describes the peculiarities of the way how Chinese poetics adapt in the process of Japanese literary study formation and development on the basis of preface to the Kokinshū written by Ki no Tsurayuki.

УДК 821.581-92.03

Д. Підмогильна, асист.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

КОНЦЕПЦІЯ ЛЮДСЬКОЇ ОСОБИСТОСТІ У ТВОРЧОСТІ ЛУ СІНЯ

Стаття присвячена дослідженню концепції людської особистості в публіцистичних та художніх творах Лу Сіня різних часів. Виведено формулу лусінівської концепції особистості (самопізнання людини – становлення особистості – "державна людина") як шлях до відродження Китаю. Схарактеризовано зміну поглядів Лу Сіня щодо наукового просвітництва як важливого фактору у процесі формування громадянського суспільства, підкреслено вагомий роль літератури у здійсненні глибокого аналізу вроджених вад та витоків слабкості духу китайського народу у публіцистичній та літературній творчості письменника.

Китайські вчені, мислителі, літератори, політичні діячі кінця XIX – поч. XX ст.: Лі Дачжао, Лу Сінь, У Юй, Юнь Дай-ін, Цянь Сюаньтун, Чень Дусю, Цай Юаньпей, Лю Баньнун, Гао Іхань, Ху Ши, які були активними учасниками "Руху за нову культуру"¹, ретельну увагу приділяли обговоренню сутності культурних традицій, національного характеру китайського народу, ціннісних орієнтирів китайців. Виступаючи за всебічне оновлення китайського суспільства, учасники руху вбачали зміст своєї боротьби у звільненні особистості. Їх діяльність була спрямована на захист особистої свободи, прав та щастя людини. Вони закликали людей, а особливо китайську молодь вдосконалюватися, розвивати свою індивідуальність, виховувати у собі старанність, бережливість, чесність, чисту совість, правдивість і вірність. Адже усі ці якості сприяють як розвиткові особистості, так і розвитку суспільства, національній могутності. На сьогоднішній день тривають дискусії, публікуються наукові роботи, в яких проблеми особистості (стосунків людини й суспільства, людини й держави) ставляться поряд з питаннями про сутність національного характеру.

Розуміння письменником сутності людської особистості відображається у його творчості. Концептуальність письменника формується системою його поглядів на світ та на місце людини в ньому, на відношення людини до навколишньої дійсності й до самої себе.

Видатний китайський письменник і публіцист Лу Сінь (鲁迅, 1881-1936рр.) був одним з небагатьох культурних діячів свого часу, які намагалися змінити уявлення про закони моралі та спрямувати національну психологію й духовний стан китайців до загальних тенденцій розвитку західної культури.

Життя Лу Сіня припадає на період, коли Китай перебував у глибоких національній та соціальній кризах. Адже, правителі держави Цін (маньчжурська династія, що правила Китаєм з 1644 по 1912 роки) проводили політику ізоляції Китаю від зовнішнього світу і, перш за все, турбувалася про укріплення особистої влади над китайцями, ніж за національно-економічний розвиток країни.

У середині XIX століття у Китаї добігає кінця тривала епоха феодалізму (IV–XIX ст.). "Після першої опіумної війни (1840-1842 рр.) Китай пережив період економічного хаосу, і у другій половині XIX століття Цінська імперія опинилась в умовах значної економічної руйнації" [1, с.42].

За історичними свідченнями, Китай у XIX столітті, де ще домінувало натуральне, одноосібне господарство феодалного типу, не був готовий до військової та економічної експансії колоніальних держав. У якості державної ідеології маньчжури використовували конфуціанство у його середньовічній формі. Уся система освіти базувалася на конфуціанських творах, в основі правових поглядів і законів лежали конфуціанські патріархальні принципи – підкорення старшим, авторитарний характер влади, шанування старовини й традицій. Відсутність демократичних цінностей у китайському суспільстві, традиційне пануван-

¹ Рух за нову культуру виник у 1915 році в Пекіні та Шанхаї. Діячі Руху, представниками якого була китайська, переважно передова міська інтелігенція, заперечували конфуціанські традиційні ідеологічні догми, які слугували головною ідеологічною опорою монархістів і реакціонерів, і закликали до поширення сучасних знань.

ня духу абсолютизму, який отримав широке розповсюдження в усіх сферах громадського життя, унеможливили виникнення повноцінного та масштабного просвітницького руху в Китаї на початку ХХ століття.

Зіткнення двох цивілізацій та політична й військова поразка Китаю привели до руйнування традиційних форм існування Піднебесної, як замкнутого геополітичного суб'єкта на Сході. "Вторгнення іноземного капіталу та насильницьке порушення самоізоляції Цінської імперії в ході опіумних воєн 1840–1842 та 1856–1860 років поклала початок кризі феодальної формації в Китаї. Зазначені події відкрили смугу занепаду та руйнації цілісної конфуціанської системи" [2, с.7]. І лише наприкінці ХІХ століття в Китаї почали сприймати надбання європейської науки, філософії та літератури, що прискорило звільнення свідомості китайців від феодальної ідеології.

Лу Сінь прагнув показати високу вартість людської особистості, вважаючи неможливим суспільний прогрес без справжнього звільнення людини. Проблема визначення сутнісних рис особистості китайців розглядається у тісному зв'язку з питанням про національний характер, з особливостями соціально-історичного розвитку країни ще часів становлення конфуціанського вчення, що зародилося у Древньому Китаї.

Конфуціанство – це духовний фундамент китайської культури. У цьому вченні найціннішим є судження про політологію та етику. Серед усіх філософських течій, які виникли в період Ворогуючих царств (战国时代, 475 до н.е. – 221 до н.е.), конфуціанство зосереджує увагу на протиставленні високоповажності та нікчемності, благородного походження та низького, особливо цінує порядок у суспільстві, що базується на ієрархічно організованому соціальному устрої.

Суворі ієрархія визначала місце людини у суспільстві, що й виражало за традиційними китайськими уявленнями суть гуманізму. Через відсутність індивідуалізму, закладеного у китайській традиційній культурі, людина розглядається як частина цілого (родини, спільноти, етнічної групи). Традиційна культура Китаю характеризувалася стабільно існуючою системою прав та обов'язків, які визначають взаємодію людини з іншими людьми. У конфуціанстві існувала дуже тверда концепція підкорення: "підданий кориться правителю, син – батькові, дружина – чоловікові" [3, с.39]. У ХІХ столітті в Китаї неможливо було допустити навіть думку про моральну, інтелектуальну та політичну рівність між правителем та підданими.

У цілому, в традиційній китайській культурі Лу Сінь вбачав духовне пригнічення, інертність суспільства та ігнорування будь-яких змін у процесі суспільної плюралізації вже у ХХ столітті. У зв'язку з цим у художній та публіцистичній творчості Лу Сіня звучить гостра критика конфуціанського вчення як антигуманістичного. Воно здійснило ідейно-психологічний вплив на формування китайського національного характеру. Лу Сінь засуджував конфуціанське вчення, спрямоване на виховання покірного раба, слухняного чиновника, закабаленого нормами та правилами, відхід від яких прирівнювався до злочину і вбачав вади даного вчення у зневажанні людини як істоти індивідуальної (вільної), яка належить не собі, а родині, суспільству, державі. Своєрідна концепція людської особистості на ранньому етапі творчості письменника (1903-1908рр.) пов'язана з ідеєю наукового просвітництва.

Лу Сінь високо цінував науку як вирішальний фактор соціального прогресу людства. У період з 1903 по 1907 рр., перебуваючи в Японії, Лу Сінь вивчав природничі науки та останні досягнення у цій галузі. Ще навчаючись у Китаї в технічному училищі він отримав загальні знання з геології, математики, фізики та хімії, прочитав перекладе-

ну китайською мовою працю англійського вченого Т.Гекслі (Т. Huxley) "Еволюція та етика й інші есе". Під час навчання в Токіо він поглиблював свої знання з природних наук, з'ясував суть теорії біологічної еволюції.

У 1907–1908 рр. Лу Сінь написав декілька знакових публіцистичних розвідок: "Історія людини" ("人之历史"), "Сила сатанинської поезії" ("摩罗诗力说"), "Чому вчить історія науки" ("科学史教篇"), "Про однобічність культури" ("文化偏至论") і "Про знищуючі зло голоси" ("破恶声论").

У статті "Про однобічність культури" Лу Сінь зазначив, що формування людини – це передумова появи "держави людей", необхідної для звільнення будь-якого суспільства і його процвітання. Письменник переконаний що, шлях відродження китайської цивілізації повинен базуватися на появі "держави людей". Він визнавав, що у спілкуванні із зовнішнім світом китайський народ не повинен нехтувати прогресивними ідеями і водночас не повинен забувати своє коріння. Він закликав прийняти сьогоденне та оновити старе, створити нове підґрунтя, що уможливить пробудження самосвідомості нації та формування особистості. У результаті, Китай з конгломерату піщинок перетвориться на державу людей. У цьому він бачив шлях відродження Китаю [4, с.9].

З цього твердження можна вивести формулу лусінівської концепції "особистості": самопізнання людини – становлення особистості (立人)¹ – держава людей – відродження Китаю. Отже, для Лу Сіня самопізнання людини – це єдиний вибір для тогочасного китайського суспільства, що вкаже шляхи подолання глибокої національної та соціальної кризи. Позбутися рабської природи – означає піднятися на боротьбу за духовну свободу, за утвердження цінності людини та багатства її духовного світу, чітко усвідомлюючи взаємозв'язок внутрішнього (суб'єктивного) та зовнішнього (об'єктивного) світів.

У статті "Чому вчить історія науки" (1907р.) Лу Сінь зазначив: "Наука вивчає природні явища. Наукові знання кочає важливі у процесі соціальних змін; сучасні наукові знання поширилися на Сході, проникли до Китаю, як бурхливий потік..." [5, с.10].

Зазначена стаття є своєрідною тезою Лу Сіня про ідейно-культурну історію людства. Вивчивши головні наукові досягнення західних вчених, таких як Ч. Дарвін, Т. Гекслі, Дж. Де Ламарк, Е. Гегель, Ф. Бекон та ін., Лу Сінь виклав свої погляди про історію розвитку науки на Заході і дійшов висновку, що процвітання держави та інтелектуальний розвиток громадян багато в чому залежить від розвитку науки. Він розділяв погляди британського фізика Дж. Діндала про роль науки у житті людського суспільства, вважаючи, що "наука – це священне світло, яке озаряє весь світ і від якого народжується прогрес" [5, с.12-13].

У науковому просвітництві Лу Сінь бачив шлях до "формування людини" її "становлення" та звільненні особистості, і в результаті наука слугуватиме важливим фактором у процесі формування освіченого громадянського суспільства. Саме в цьому полягає зміст лусінівського погляду на роль розвитку науки [5, с.13].

У цей період Лу Сінь також послідовно звертає увагу на роль літератури у формуванні особистості. Головним завданням літературної творчості він бачив проривання у мовчазну душу своїх співвітчизників, здійснення глибокого аналізу вроджених вад та витоків сла-

¹ Тут вислів "становлення людини" є перекладом терміну, який вживає Лу Сінь у своїх публіцистичних працях. В оригіналі він складається з двох ієрогліфів: 立 – lì та 人 – rén. "立 – lì" має значення "вставати", "піднімати", "підносити", "установлювати", "формувати" та ін. (ABBYY Lingvo); "人 – rén" – "людина". Таким чином 立人 – lì rén має значення "становлення або формування людини як особистості". Це поняття, за Лу Сінем, також включає самореалізацію як останній етап процесу "формування людини".

бкості духу китайського народу, який протягом довгого часу перебував у стані феодального існування. Тому людська особистість завжди була в центрі уваги письменника. Лу Сінь підкреслював гуманістичні завдання та виховне значення літератури. Ще у статті "Сила сатанинської поезії" (1907р.), він зазначав, що "література повинна нести знання", і, що "обов'язок літератури – живити думки людей" [6, с.25].

У "Силі сатанинської поезії" простежується зміна погляду Лу Сіня стосовно впливу наукового просвітництва на процес становлення "особистості", а також підкреслюється естетична функція та соціальна роль літератури. Письменник зазначав, що невігластво, відсталість китайців можна ліквідувати за допомогою поширення наукових знань, а для становлення особистості необхідна духовна основа. На думку письменника, література, виконуючи незамінні функції, недосяжні науці, безсумнівно, є важливим засобом для суспільного просвітництва, адже витончені душевні переживання неможливо передати науковими термінами. Далі Лу Сінь наводить приклад: "Якщо жителю тропіків розказати про лід, якого він ніколи не бачив, то ніякі знання з фізики й хімії не допоможуть йому уявити, яким чином вода твердне і перетворюється в холодне біле тіло. Та варто лише показати йому шматок льоду, і він чудово зрозуміє, що таке лід... Так і література, поступаючись науці в ґрунтовності та точності аналізу, у здатності пізнавати приховане, тим не менш розкриває справжні закони людського життя, наводячи їх словами, які досягають самого серця слухача" [6, с.25].

Література образно демонструє те, що наука подає сухо і відсторонено, тому ідея необхідності самопізнання найкраще реалізується у прозі на прикладі розкриття характерів героїв. У своїх літературних творах письменник викривав та засуджував хиби людської природи. Він прагнув, щоб китайці зрозуміли, що вони не раби, бажав, щоб вони "щасливо жили та були чесними, справедливими людьми" [7, с.142]. У цьому заклик прозвучала ідея Лу Сіня про становлення самосвідомості китайців. Він влучно зазначив: "Перш за все необхідно навчитися стежити за собою і розбиратися в інших людях – це допомагає формувати самосвідомість людини" [6, с.26].

Так, письменник у "Передмові до збірки "Поклик" (《〈呐喊〉自序》, 1923) згадує, що після того, як випуск першого номеру журналу "Нове життя" ("新生")¹ зазнав невдачі, він відчував таку самотність, "немов заблукав у безкрайї пустелі". Однак, саме в цей момент він критично "поглянув на себе" ("看见自己"), зрозумів, що він "не той герой, якому варто лише махнути рукою і закликком зібрати навколо себе однодумців" [8, с.46]. Лу Сінь вважав, що завдяки "перевихованню", "вдосконаленню", "самоаналізу", "переосмисленню помилкових поглядів", "пізнавши себе", можна стати самим собою, сформувавши "власну самосвідомість" [9, с.70].

Поняття "самосвідомість людини" у творчості Лу Сіня має широке значення: це пізнання людиною самої себе, а також єдність двох взаємодіючих факторів – "внутрішнього пробудження" і "голосу душі". Вони і є формою вираження "самосвідомості людини". "Внутрішнє пробудження", за Лу Сінем, це "знищення темноти та нецтва в людині", а "голос душі" – це те, "що відділяє людину від лицемірства та обману". Далі письменник докладно пояснив сутність цих двох складових поняття "самопізнання людини": "Внутрішнє пробудження – означає, що час і суспільне становище не в змозі зруйнувати душу людини, так як в ній знаходиться потяг

до істини, яке дає їй сили; це такий дух, який дозволяє їй не підспівувати натовпу в одному хорі" [10: 23].

"Голос душі", за словами Лу Сіня, базується на "внутрішньому пробудженні" і він повинен впливати на суспільство [10, с.24].

Самосвідомість людини як перший крок до становлення особистості, на думку письменника, має одну передумову: вона можлива, коли у людини "чиста душа", яка могла б дозволити їй щиро та відверто виражати свій "голос душі", вона "поміщає генія серед мас, викликає внутрішнє пробудження у людини" [10, с.24].

У Лу Сіня основні риси ідеалу особистості розглядалися як дух боротьби за звільнення людей від духовного пригнічення, дух опору темноті та дух самопожертви заради всього цього. Тих, кому притаманні такі духовно-моральні якості, Лу Сінь називав "руйнівниками ідолів" (偶像破坏者), "бійцями у духовній сфері" (精神界战士), "геніями" (天才), "справжніми героями" (真的猛士). Вони виступали образами ідеальної людини у Лу Сіня.

Лу Сінь визнавав, що західна цивілізація кінця XIX початку XX століття знаходилася на більш високому рівні розвитку, ніж східна. Письменник наполягав на необхідності введення у життя китайського суспільства культури християнського світу, в якій людина насамперед розглядалася як земна біологічна істота – з волею, інстинктами. У результаті, Лу Сінь прийшов до висновку, що розвиток західної культури у XIX ст. відбувся за двох умов: нехтування утилітаризмом та повага до особистості [4, с.16].

Він виступав за вибіркове прийняття культурних віянь західного світу, прогресивних в уявленні письменника для Китаю в умовах початку XX століття. Лу Сінь перераховував діяльність і досягнення визначних релігійних діячів та філософів християнського світу, таких як М. Лютер, Ф. Ніцше, А. Шопенгауер, Г. Ібсен, М. Штірнер, яких мало цікавив об'єктивний світ і наукова істина, а більше хвилювала людина, її внутрішній світ. Він їх називав "руйнівниками ідолів" і зараховував до одного з джерел прогресу суспільства як тип ідеалу особистості який відступив від застарілих моральних норм що скалічили людську природу.

Для Лу Сіня яскравими особистостями, які відповідали характеристикам "бійців у духовній сфері", виступали відомі діячі західних літератур та мистецтва, а також образи християнських святих-сподвижників, зокрема і власне Ісус Христос. Наприклад, в особі Ісуса Христа він вбачав високу духовність і самопожертву, що були продемонстровані у спробі пробудити неосвічені маси, заради чого він віддав власне життя. Варто зазначити, що у публіцистиці Лу Сіня засновник християнства був охарактеризований як людина, яка прагнула наставити народ на істинний шлях. Вся сутність діяльності Ісуса, на думку Лу Сіня, полягала у його розп'ятті. Розп'яття – це пасивна форма боротьби за утвердження особистості, але також і засіб для пробудження народу, і перший крок до звільнення людей. У статті "Про однобічність культури" Лу Сінь у загальних рисах дав своє уявлення про головну ознаку культури християнського світу: "вона завжди розвивалася у глибину, і душа людей не заспокоюється у статичності" [4, с.18]. Тому Лу Сінь був переконаний у необхідності руйнування старих стереотипів і моральних заборон для саморозвитку людини.

Для Лу Сіня, "бійцями у духовній сфері", які відстоюють ідею звільнення особистості, були "сатанинські та романтичні поети": Дж.Байрон, П.Шеллі, М.Горький, Ф.Достоевський, М. Гоголь, А.Міцкевич, С.Красинський, А.Петефі, яким були притаманні риси людяності, волелюбства, бунту проти існуючої моралі. Лу Сінь високо оцінював їх творчий спадок і сподівався на те, що китайці нового покоління врахують бойовий дух митців

¹ "Нове життя" ("新生") – літературний журнал, який у 1906 році збиралася випустити Лу Сінь та його друзі (котрі в той час жили у Японії), але через нестачу коштів видання "Нового життя" так і не відбулося.

християнського світу за незалежність думки, істинні знання. Він казав, що ці поети піднялися проти суспільства, як сатана повстав проти влади бога, але їх життя, їх геній віддані справі звільнення народів, і тому вони – благородніші з людей. Творчий шлях кожного з поетів Лу Сін розглядав у зв'язку з його громадською діяльністю, підкреслюючи факти його участі у визвольному русі, переслідування поетів владою та консервативним суспільством.

Різку негативну оцінку дав Лу Сін усій існуючій літературі Китаю. Адже замість того, щоб виховувати у читачів прекрасні почуття і величні думки, поети звеличували правителів, плазували перед владними людьми. Література не виражала людських прагнень, віддала свободу владі кайданів та бичів. Виключення Лу Сін робить лише для великого поета древності Цюй Юаня (屈原, 340-278рр. до н.е.), який нехтував усіма заборонами й сміливим словом викрив недосконалість світу. Для Лу Сіня важливим було вказати на недоліки літератури минулого, щоб зробити більш видимими ті нові риси, які він хотів би бачити у творах письменників сучасного Китаю.

У "Силі сатанинської поезії" Лу Сін закликає: "А тепер спробуйте пошукати, чи є в Китаї бійці у духовній сфері. Хто може словами, що лунають з глибини душі, повести нас до краси та сили? Хто може словами, сповненими теплом, допомогти нам вийти з холодної пустелі? Країна прийшла у занепад, а в нас немає Ієремії, який склав би останній шолом і розповів би про нас потомкам. Такі бійці або ще не народилися, або ж народжувалися, та їх занапали. Кожна із цих обставин, а можливо, і обидві разом, привели Китай до застою" [6, с.36].

У статті "До появи генія" ("未有天才之前", 1924) Лу Сін писав, що в Китаї ще не з'явився "геній". При цьому він зазначав, що він "може вирости серед народу, здатного породити і виховати його" [11, с.37]. Тож, без народу не може бути й генія. У статті Лу Сін закликає молодь займатися живою наукою та новим мистецтвом, а не читати "мертві книги". Письменник зазначав, що у слідуванні звичаям предків та шануванні книг старовини закладені елементи заперечення нових ідей, що може призвести до відчуження Китаю від світової суспільної думки" [11, с.37-38]. Лу Сін говорить що першочерговою справою є необхідність створення основи для вирощення генія. Цією основою має бути народ, який збагачуватиме свій духовний світ, сприйматиме нові ідеї та звільниться від старої шкарлупи [11, с. 38]. Він зазначає, що генієм може стати лише міцна, сильна людина.

Письменник дав визначення "справжньому герою". Так, у статті "Пам'яті Лю Хежень" ("纪念刘和珍君", 1926) Лу Сін писав: "справжній герой не боїться тиранії та сміливо дивиться на потоки крові, він відчуває і велике

страждання і справжнє щастя" [12, с.120]. Далі письменник робить заклик: "Якщо не вибухнути у мовчанні, то у мовчанні загинеш" [12, с.122]. Автор мав на увазі випробовування, які проходить кожен на шляху до формування власної особистості. Коли зникне мовчання, боягузтво, нерішучість, лише тоді можна прийти до чіткого усвідомлення ідеї відродження особистості та перетворення суспільства.

Ідеал особистості, у письменника і публіциста критичного реалізму, перш за все, повинен виступати проти пригнічення та спотворення людини – користолюбства та цинізму, рабства та насильства. Він закликав своїх співвітчизників, що саме людина є найвищою цінністю, що кожна людина незамінна, незалежно від того, яке суспільне положення вона займає. Він безжалісно критикував традиційні риси китайців, вважаючи, що без самокритики неможливо викоринити ті негативні якості, які насаджувалися їм століттями. До кінця свого життя Лу Сін боровся за виховання нової, вільної, самостійної людини.

Таким чином, глибоке знання китайської дійсності у найрізноманітніших її проявах, досвід політичного бійця, активного учасника Руху за нову культуру, всепоглинаюча любов до людей і така ж пекуча ненависть до всього, що заважає їм жити щасливо, чудове володіння багатствами вітчизняної та світової культури й літератури – це ті якості, які дозволили таланту Лу Сіня розкрити сутність ідеї становлення вільної, сміливої, сильної людської особистості в Китаї.

Список використаних джерел

1. Непомнин О.Е. Социально-экономическая история Китая 1894-1914. М., 1980;
2. Никифоров В.Н. Китай в годы пробуждения Азии. М., 1982;
3. Тертицкий К.М. Китайцы: традиционные ценности в современном мире. – М., 1994;
- 4.鲁迅:《文化偏至论》,《鲁迅全集》,第1卷。—北京:人民文学出版社,1981年版;
- 5.鲁迅:《坟·科学史教篇》,《鲁迅全集》,第1卷。—北京:人民文学出版社,1981年版;
- 6.鲁迅:《坟·摩罗诗力说》,《鲁迅全集》,第1卷。—北京:人民文学出版社,1981年版;
- 7.鲁迅:《我们现在怎样做父亲》,《鲁迅全集》,第1卷。—北京:人民文学出版社,1981年版;
- 8.鲁迅:《呐喊·自序》,《鲁迅全集》,第1卷。—北京:人民文学出版社,2005年版;
- 9.伊藤虎丸,孙猛等译:《鲁迅、创造社与日本文学》。—北京:北京大学出版社,1995年版;
- 10.鲁迅:《破恶声论》,《鲁迅全集》,第8卷。—北京:人民文学出版社,1981年版;
- 11.鲁迅:《未有天才之前》,《鲁迅全集》,第2卷。—北京:人民文学出版社,1981年版;
- 12.鲁迅卷:中华散文珍藏本丛书,《纪念刘和珍君》。—北京:人民文学出版社,2008年版。

Надійшла до редколегії 12.10.12

Д. Подмогильная, ассист.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев

КОНЦЕПЦИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОЙ ЛИЧНОСТИ В ТВОРЧЕСТВЕ ЛУ СИНЯ

Статья посвящена исследованию концепции человеческой личности в публицистических и художественных произведениях Лу Сина разных времён. Выведена формула лусиневской концепции личности (самопознание человека – становление личности – "государство людей") как путь к возрождению Китая. Охарактеризовано изменение взглядов Лу Сина на научное просвещение как важный фактор в процессе формирования гражданского общества, подчеркнута весомая роль литературы в осуществлении глубокого анализа врождённых изъянов и истоков слабости духа китайского народа в публицистическом и литературном творчестве писателя.

D. Pidmogylna, teaching assistant

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

THE CONCEPT OF HUMAN PERSONALITY IN THE WORKS BY LU XUN

The article deals with the investigation of Lu Xun's human personality concept in his political essays and literary works in different periods of life. Deduced a formula of Lu Xun's personality concept (self-awareness – personality formation – "the people's country") as the way to China's regeneration. Characterized Lu Xun's views change about scientific education as an important factor in civil society formation. Emphasized the important role of literature in-depth analysis of congenital defects and origin of spiritual weakness of Chinese people in Lu Xun's political essays and literary works.